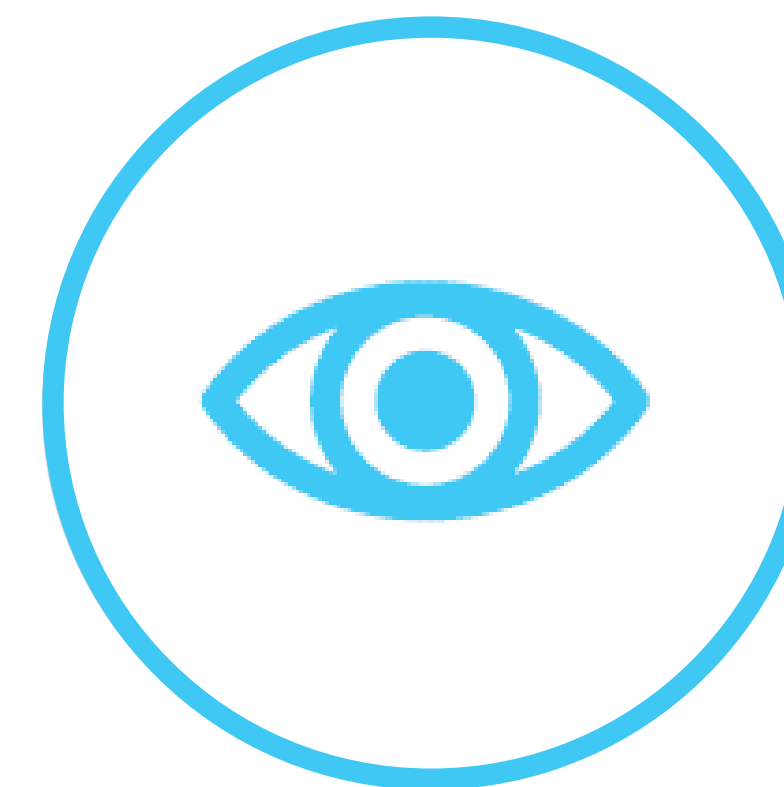

**Pripravljalna delavnica za
Podnebno ogledalo 2025**

**PODNEBNO
OGLEDALO
2025**

Ukrepi v gozdarstvu

dr. Boštjan Mali

Institut »Jožef Stefan«, Ljubljana

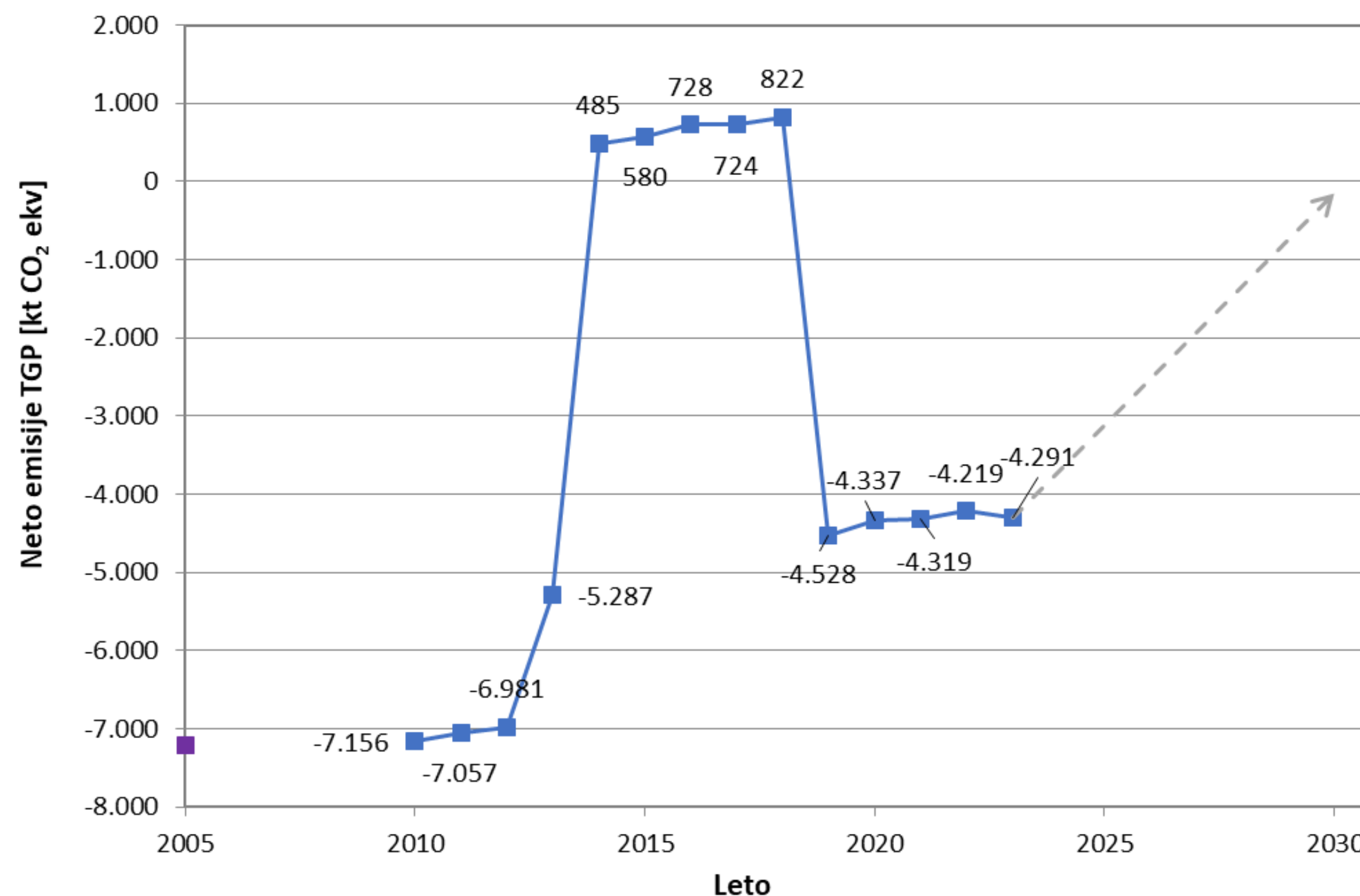
14. 10. 2025

Sektorski cilji

Cilj je zagotoviti, da sektor LULUCF v obdobju 2021-2025 **ne bo proizvedel neto emisij** (po uporabi obračunskih pravil), tj. emisije v sektorju LULUCF ne bodo presegle ponorov.

Leta **2023**:

- je bil sektor LULUCF neto ponor velikosti -4.291 kt CO₂ ekv
- so bili neto ponori iz sektorja LULUCF manjši za **40 %** glede na leto 2005
- je glede na preteklo leto prišlo do povečanja neto ponorov za **1,7 %**
- je sektor LULUCF predstavljal 29 % skupnih emisij (brez LULUCF)

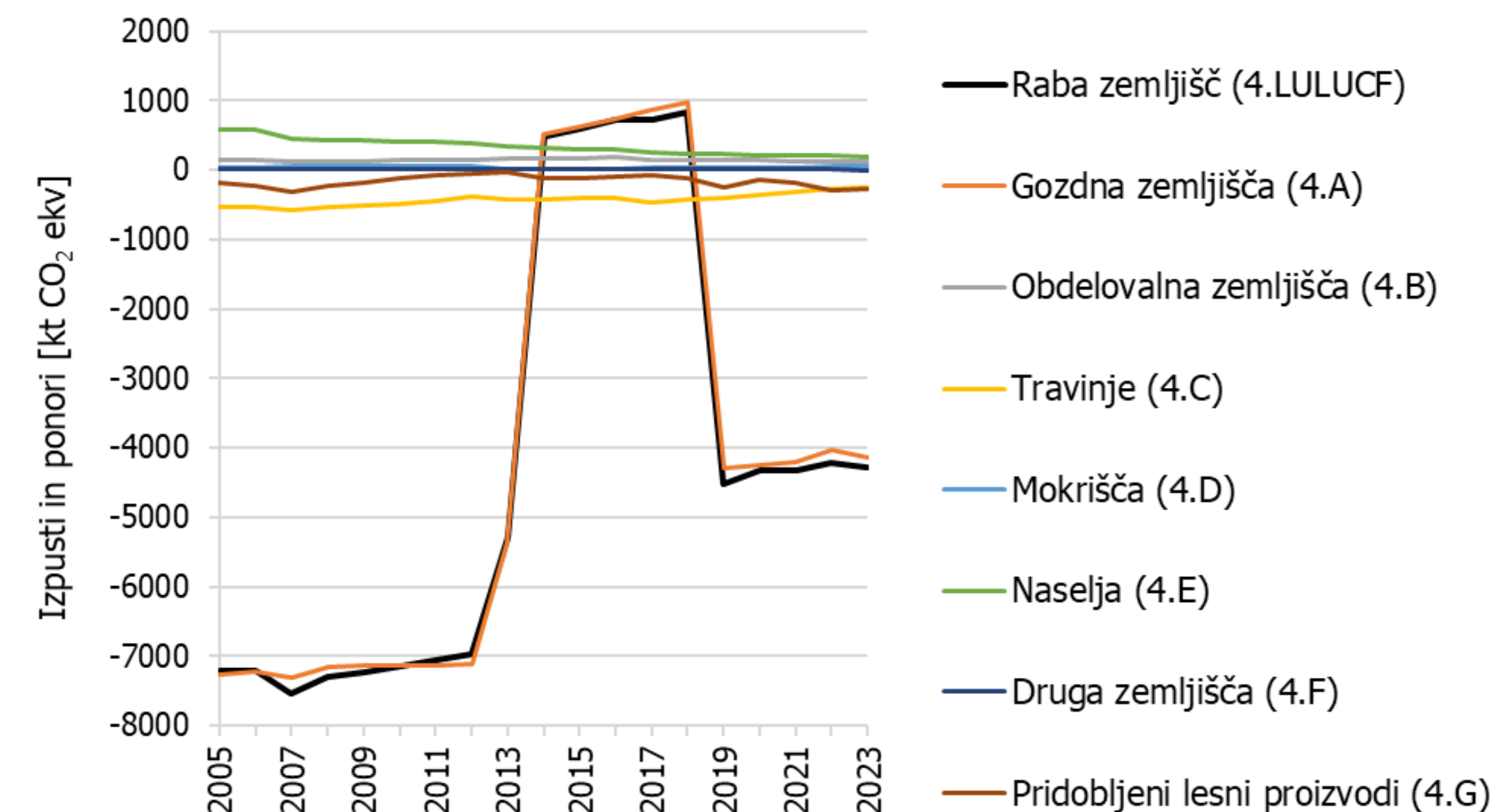
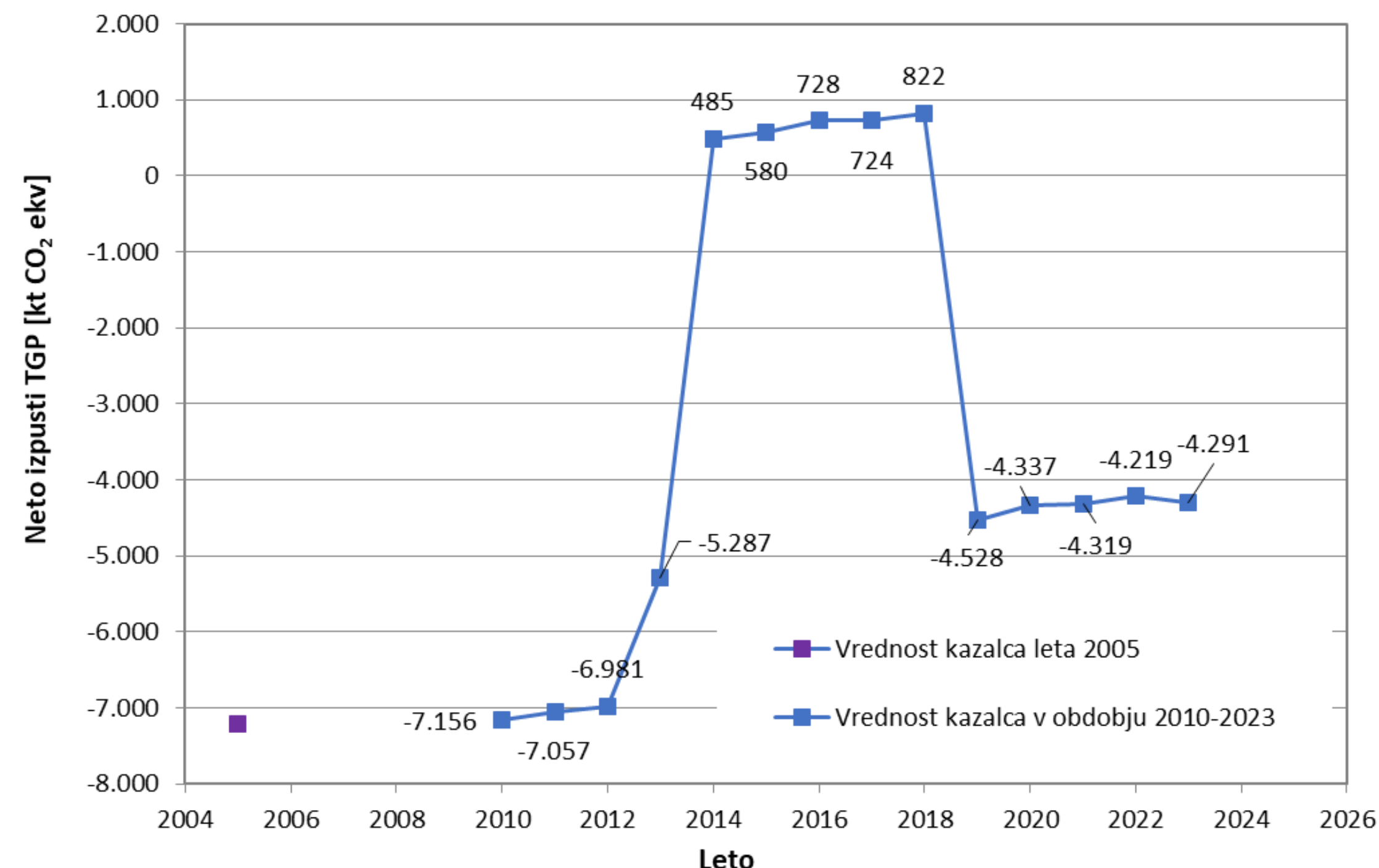

V Uredbi (EU) 2023/839 je Evropska komisija Sloveniji določila cilj **doseči ponor v višini -146 kt CO₂ ekv** v letu 2030.

Kazalci

Neto izpusti TGP

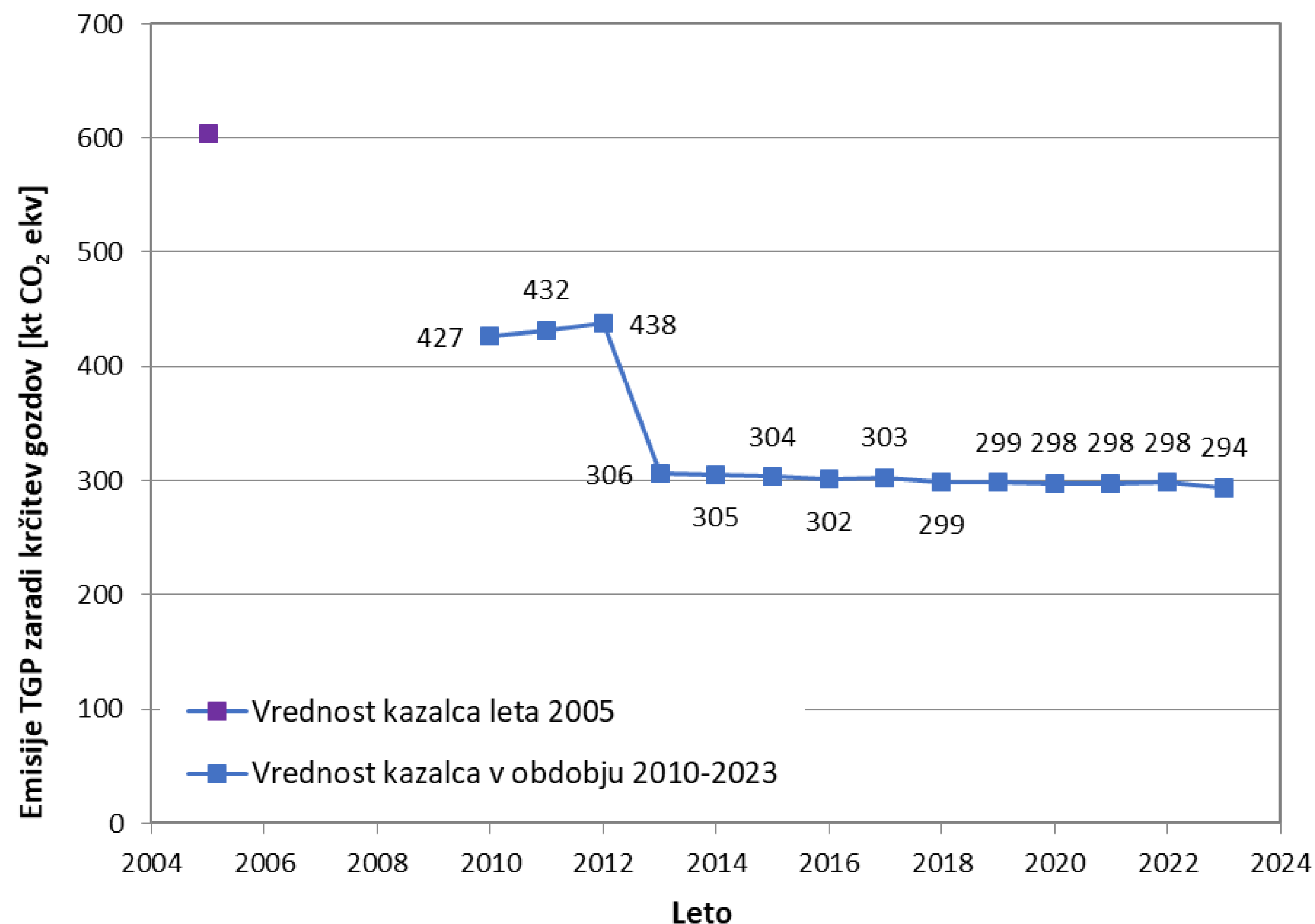
- Kazalec neto izpusti TGP kaže potek vseh izpustov TGP, ki nastanejo zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva
- V njem se odražajo spremembe zalog ogljika v t.i. skladiščih ogljika, ki so bodisi posledica spremembe rabe zemljišč, načina gospodarjenja ali naravne motnje
- Ponori so se v zadnjih letih, po obdobju motenj, zopet povečali, a so manjši za 19 % kot leta 2013

Kazalci

Izpusti TGP zaradi spremembe rabe zemljišč: **Izpusti TGP zaradi krčitev gozdov**

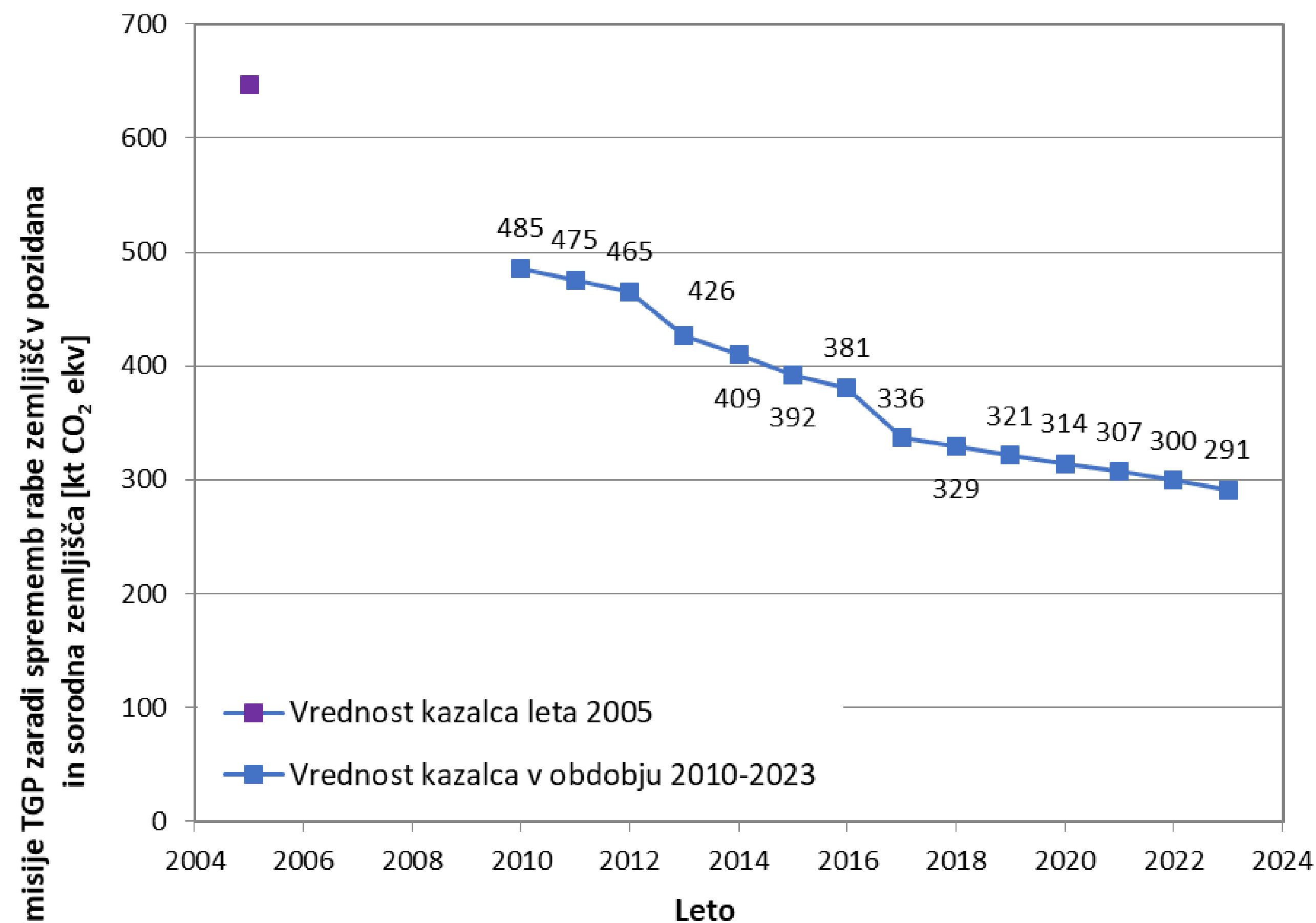
- Kazalec kaže gibanje izpustov, ki nastanejo zaradi spreminjanja gozdnih zemljišč v ostale rabe zemljišč, npr. obdelovalna zemljišča, travinje itd.
- Izpusti v letu 2023 so se zmanjšali za 1,5 % glede na leto prej, pri čemer več kot polovico ali 61 % teh izpustov nastane zaradi osnovanja kmetijskih zemljišč

Kazalci

Izpusti TGP zaradi spremembe rabe zemljišč: **Izpusti TGP zaradi spremembe rabe zemljišč v pozidana in sorodna zemljišča**

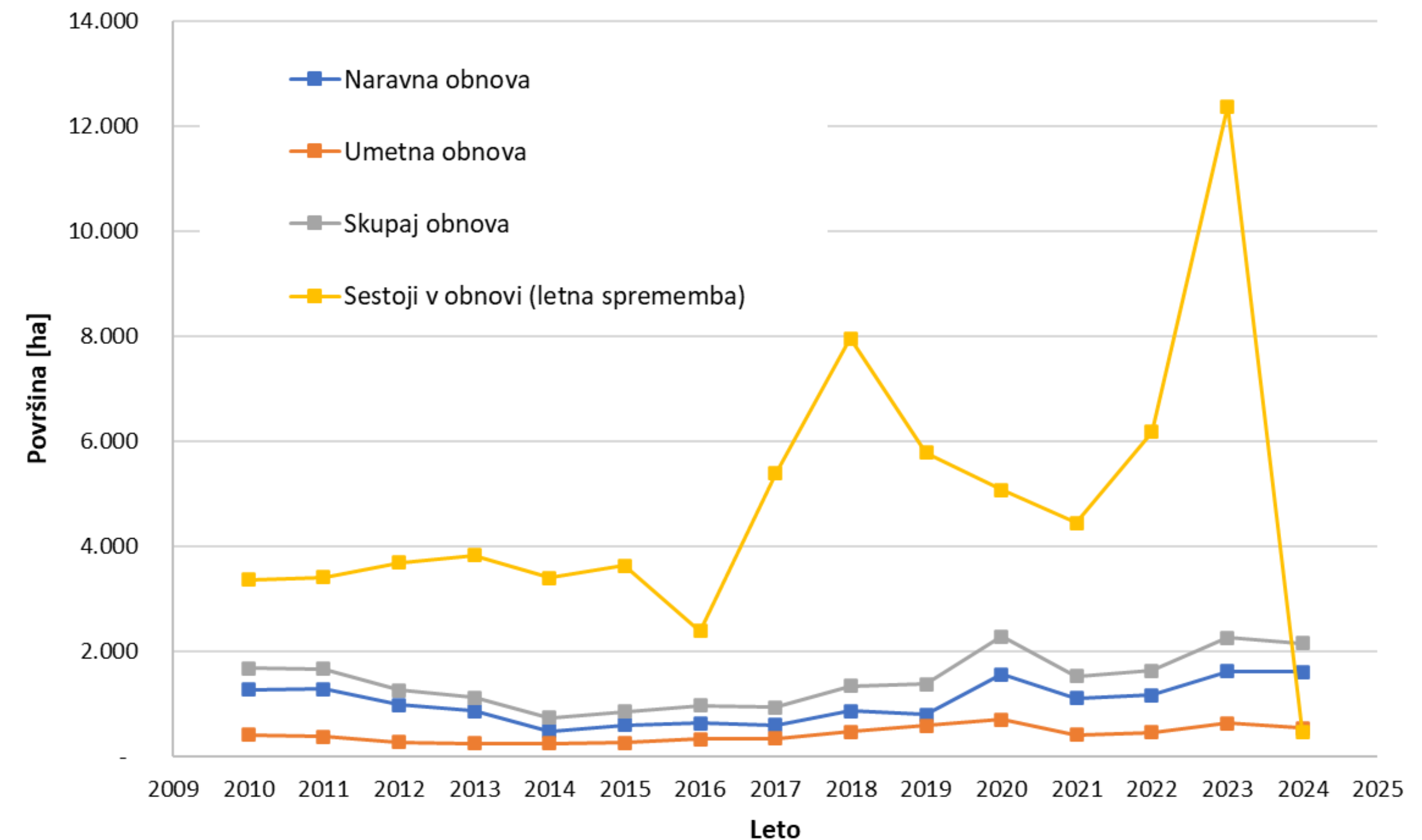
- Kazalec kaže gibanje izpustov, ki so rezultat spreminjanja rabe (ostalih) zemljišč v pozidana in sorodna zemljišča
- Izpusti so se glede na leto prej zmanjšali za 2,7 %; največji delež izpustov (74 %) je prispevalo širjenje pozidanih in sorodnih zemljišč na kmetijska zemljišča

Kazalci

Površina obnovljenih gozdov glede na vrsto obnove

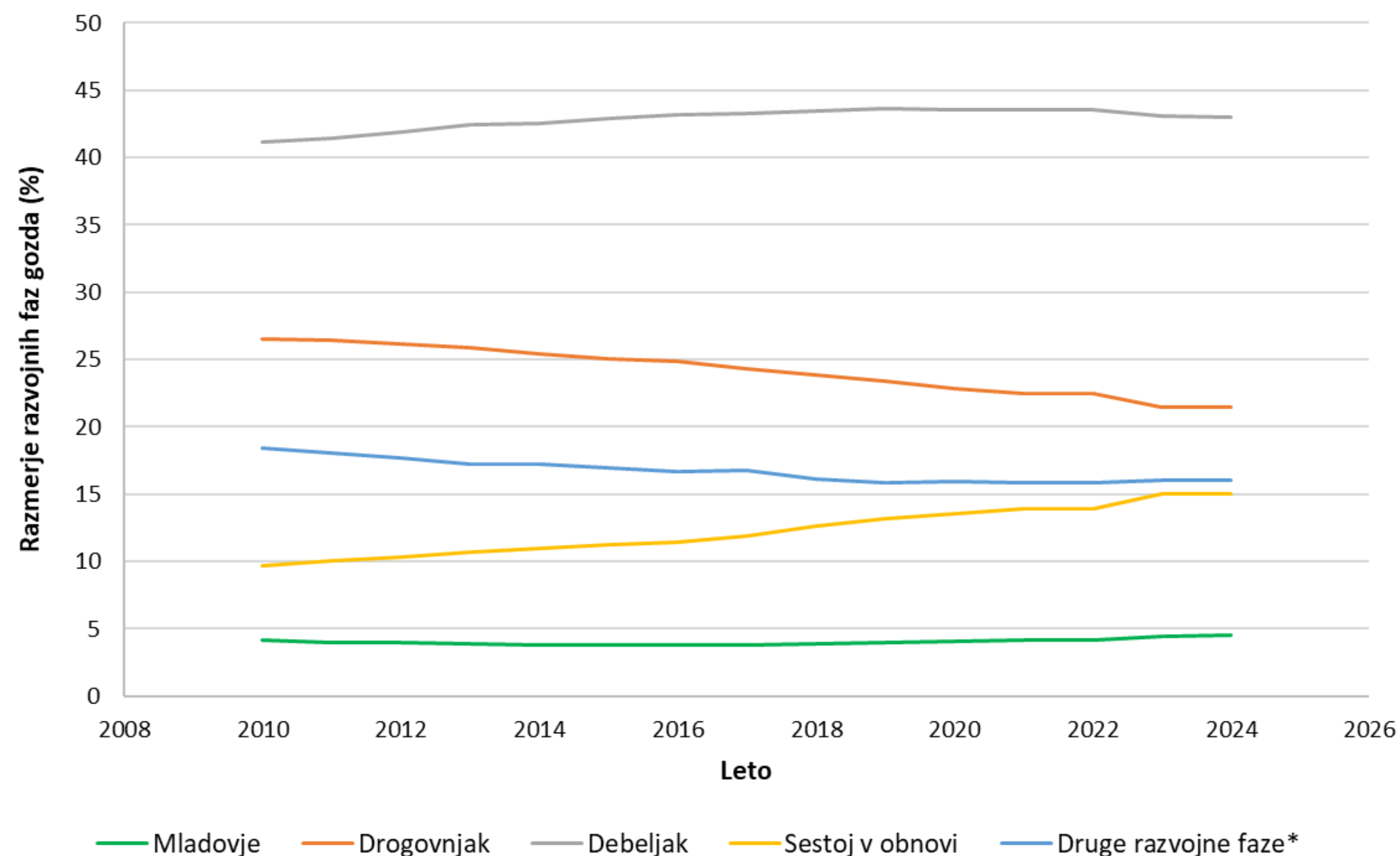
- Kazalec odraža obnovo gozdov glede na vrsto obnove, ki je posledica končnega poseka ali sanacije
- Površina obnovljenih gozdov s sadnjo in setvijo (umetna obnova) je bila v zadnjih petih letih v povprečju 557 ha
- Letna sprememba sestojev v obnovi se je zmanjšala za **96 %** glede na leto prej oz. za **94 %** glede na leto 2018
- Letno bi morali obnoviti vsaj 8.000 ha

Kazalci

Razmerje razvojnih faz gozda

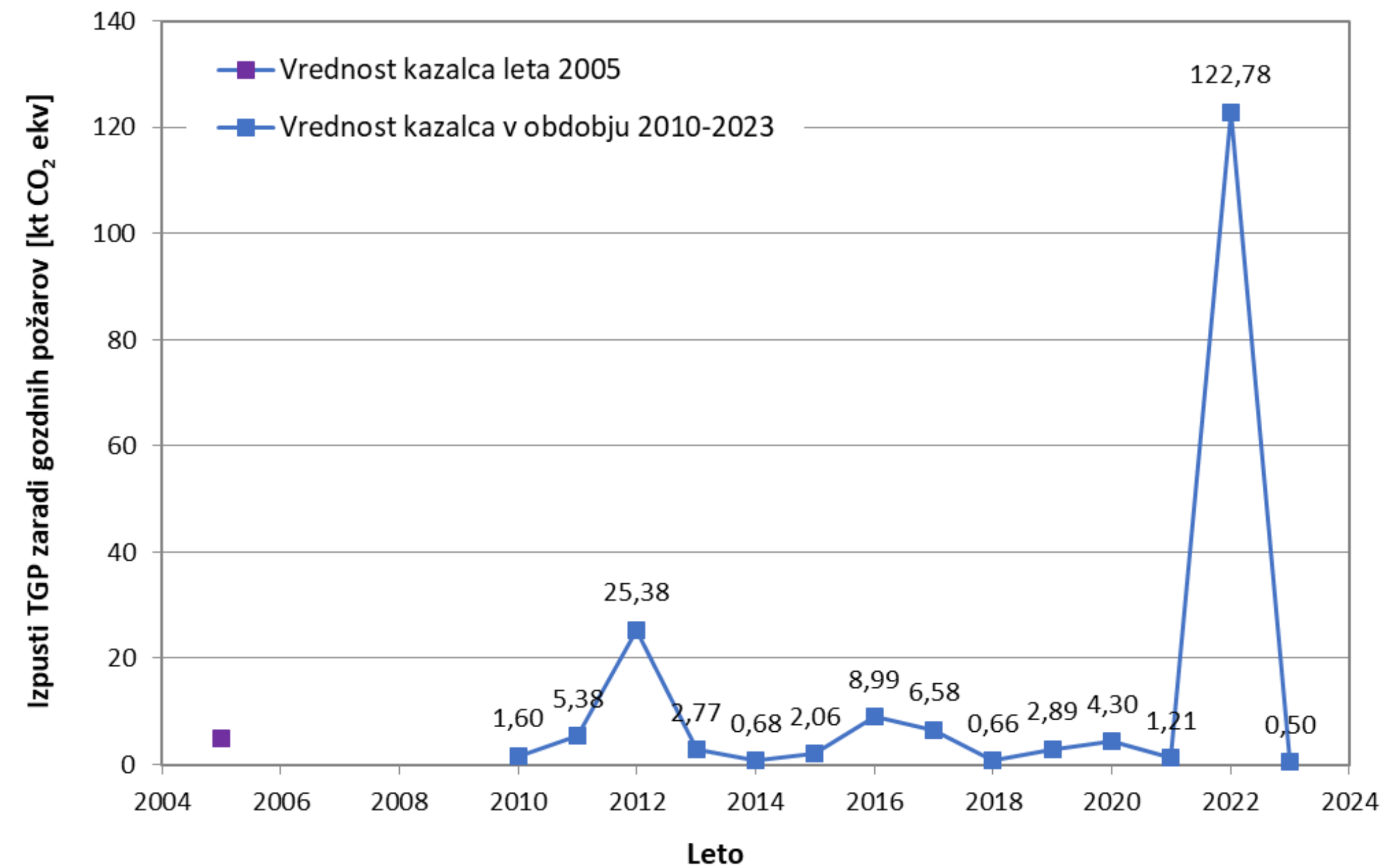
- Kazalec opisuje razmerja med površinskimi deleži razvojnih faz gozda
- Trend gibanja razmerja oz. deležev razvojnih faz v obdobju 2009–2024 ni dober, saj se delež mladovij povečuje prepočasi, delež drogovnjakov pa celo upada
- Dolgoročni cilj je uravnoteženo razmerje razvojnih faz (po modelu: mladovje 10 %, drogovnjak 43 %, debeljak 45 % in raznodobni sestoji 2 %)

Kazalci

Izpusti TGP zaradi gozdnih požarov

- Kazalec izpusti TGP zaradi gozdnih požarov kaže potek izpustov TGP, ki nastanejo zaradi gorenja biomase in drugih skladišč ogljika na gozdnih zemljiščih
- Izpusti zaradi gozdnih požarov v Sloveniji nimajo pomembnejše vloge v nacionalni bilanci TGP.
- V obdobju 2005–2023 so v povprečju znašali približno 14 kt CO₂ ekv letno, kar predstavlja manj kot odstotek vseh emisij v sektorju LULUCF

Spremljanje izvajanja ukrepov

Skupine ukrepov:

1. **PODPORA TRAJNOSTNEMU GOSPODARJENJU Z GOZDOVI**
2. **SPREMLJANJE ZALOG OGLJIKA V GOZDOVIH IN NA NEGOZDNIH ZEMLJIŠČIH**
3. **SPODBUJANJE PREDELAVE IN RABE LESA**
4. **PRAVNI IN STRATEŠKI OKVIR ZA LULUCF**
5. **PODPORA TRAJNOSTNIM KMETIJSKIM PRAKSAM IN OBNOVI EKOSISTEMOV**
6. **TRAJNOSTNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE ZA OMEJEVANJE POZIDAVE IN KRČENJA GOZDOV**

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ukrep: **PODPORA TRAJNOSTNEMU GOSPODARJENJU Z GOZDOVI**

- Sprejetih je bilo **24 gozdnogospodarskih načrtov** za obdobje 2024–2033
- **Državne spodbude za lastnike gozdov** za izvajanje gozdnogojitvenih in varstvenih del so v izvajanju, obseg sredstev pa se postopno povečuje
- Leta 2024 je bilo **svetovanje lastnikom gozdov usmerjeno predvsem v sanacijo naravnih ujm in varno delo** (izvedenih je bilo 121 delavnic, 25 drugih prireditev in objavljenih 108 izobraževalnih prispevkov)
- V okviru **naložb v gozdno infrastrukturo** so bili objavljeni štirje javni razpisi iz PRP 2014–2020 (zaključeni 30. 6. 2025); objavljen je bil tudi prvi razpis za drevesničarstvo, izplačila pa še potekajo
- Za gradnjo **Centra za gozdno semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov** je bil izbran izvajalec in dela potekajo

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ukrep: **SPREMLJANJE ZALOG OGLJIKA V GOZDOVIH IN NA NEGOZDNIH ZEMLJIŠČIH**

- V letu 2024 je bila nacionalna gozdna inventura (NGI) izvedena na vzorčni mreži 4 km × 4 km, medtem ko so bile leta 2025 meritve opravljene na gostejši mreži 2 km × 2 km na stalnih vzorčnih ploskvah prvega panela
- Leta 2025 je Vlada RS poslala v Državni zbor predlog sprememb Zakona o gozdovih, s katerim se uvaja nacionalna gozdna inventura kot velikopovršinski postopek spremljanja stanja gozdov, gozdnih ekosistemov in gozdnih tal
- GIS je v okviru javnega pooblastila MKGP za spremljanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov začel vzpostavljati stalne vzorčne ploskve za vzorčenje nadzemne biomase na zaraščajočih in drugih kmetijskih zemljiščih z lesnato vegetacijo
- Poleg tega je GIS nadaljeval vzorčenje zalog ogljika v tleh njivskih površin in travinja, kjer se raba zemljišč ne spreminja

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ukrep: **SPODBUJANJE PREDELAVE IN RABE LESA**

- Do konca leta 2024 je bilo iz Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) ter Podnebnega sklada (PS) zaključenih 38 projektov, do konca leta 2025 pa je predvidenih še 11 zaključenih projektov
- Junija 2025 je bila sprejeta Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zelenem javnem naročanju, ki stopi v veljavo 20.9.2025 in razširja nabor stavb, za katere bo izpolnjevanje cilja vezanega na uporabo lesa obvezno
- Cilj obstoječe Uredbe o ZeJN za 30 % lesa v javnih naročilih projektiranja in gradnje stavb se ne bo zvišal na 40 %, saj se trenutno realizira le v približno tretjini javnih naročil
- V letih 2024 in 2025 še ni bilo razpisov za naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ukrep: **PRAVNI IN STRATEŠKI OKVIR ZA LULUCF**

- ZGS in GIS v okviru Javne gozdarske službe pripravljata državno oceno podnebne ranljivosti in tveganj za sektor gozdarstva
- Spomladi 2025 je Vlada RS sprejela predlog Podnebnega zakona, ki določa celovit okvir za izvajanje podnebnih politik in dosego podnebne nevtralnosti do leta 2045.
- Leta 2024 je bil objavljen drugi javni razpis za odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih, z razpisanimi nepovratnimi sredstvi do 1.000.000 evrov
- Predpisi s področja gradbenih odpadkov ter ravnanja z zemeljskimi izkopi so od 20. junija 2025 v 45-dnevni javni obravnavi; potekajo tudi postopki za sprejem predloga ZVO-3, kjer 29. člen ureja varstvo tal in standarde kakovosti tal

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ukrep: **PODPORA TRAJNOSTNIM KMETIJSKIM PRAKSAM IN OBNOVI EKOSISTEMOV**

- Instrumenta M2.11 in M2.12 se aktivno izvajata v okviru Strateškega načrta SKP 2023–2027, znotraj intervencij KOPOP in SOPO
- Upravičenci opozarjajo na zahtevno vodenje evidenc in kompleksne pogoje za uveljavljanje plačil
- V letih 2024 in 2025 je možen vstop v večino operacij, obveznost izvajanja pa traja štiri do pet let, odvisno od leta vključitve
- Zaradi praktičnih izzivov so bile uvedene prilagoditve, npr. dovoljena uporaba mešanic kmetijskih rastlin pri podsevkih v SOPO in odprava nekaterih zahtev, kot je analiza tal, pri KOPOP
- V primeru preseganja razpoložljivih sredstev lahko pride do znižanja plačil do 30 %, kar negativno vpliva na motivacijo kmetov

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ukrep: **TRAJNOSTNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE ZA OMEJEVANJE POZIDAVE IN KRČENJA GOZDOV**

- Za ohranjanje sposobnosti tal za skladiščenje ogljika se v prostorski politiki predvideva zmanjševanje neto letne rasti pozidanih zemljišč
- Ukrepi za to se izvajajo preko zakonodajnih in strateških dokumentov, kot so ZUreP-3, ReSPR50 in Načrt za izvajanje ReSPR50
- Pri presoji sprememb namenske rabe gozda v občinskih prostorskih načrtih je predvidena posodobitev Splošnih smernic s področja gozdarstva
- Posodobitev bo usklajena s pravnim okvirom EU in nacionalno zakonodajo
- Prenova kriterijev za presajo sprememb bo prispevala k boljšemu varovanju gozdnih ekosistemov in njihovih funkcij skladiščenja ogljika

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ključna priporočila

PRIPOROČILO LULUCF 01/2025

IZVAJALEC

MKPG, ZGS in ostali
deležniki (SiDG,
lastniki gozdov)

Pospešiti obnovo gozdov in izboljšati razmerje razvojnih faz

To vključuje povečanje deleža mladovij in drogovnjakov ter po potrebi vzpostavitev državne drevesnice za dolgoročno zagotavljanje kakovostnega sadilnega materiala.

PRIPOROČILO LULUCF 02/2025

IZVAJALEC

MKGP, GIS, ZGS

Okrepiti spremljanje zalog ogljika na vseh rabah zemljišč

Z nadgradnjo NGI, vzorčenjem biomase in tal ter zagotavljanjem mednarodno primerljivih metodologij se doseže boljši nadzor nad izpusti in ponori, kar omogoča učinkovitejše usmerjanje politik in ukrepov.

PRIPOROČILO LULUCF 03/2025

IZVAJALEC

MKGP, GIS, ZGS

Okrepiti svetovalno dejavnost in izobraževanje lastnikov gozdov

Z vključevanjem vsebin o podnebnih spremembah, biotski raznovrstnosti in odpornosti gozdnih ekosistemov, ter povezati podporo z inovativnimi projekti (EIP). Brez aktivne vloge in znanja lastnikov gozdov so tudi najboljše načrtovani ukrepi za obnovo gozdov manj učinkoviti.

Spremljanje izvajanja ukrepov

Druga pomembna priporočila

- Za učinkovito podporo trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi je ključno zagotoviti stabilno financiranje in nadaljevati z izvajanjem vseh predvidenih instrumentov.
- Za nadaljnje izboljšanje spremljanja zalog ogljika v gozdovih se priporoča sistemska nadgradnja NGI, vključno z zagotavljanjem stabilnega financiranja in kadrovskih virov za meritve na gostejših vzorčnih mrežah.
- Priporočamo, da se v prihodnjih posodobitvah NEPN opredelijo konkretni cilji in ukrepi za postopno povečanje deleža lesa v javnih stavbah ter spremljanje njihove realizacije.
- Priporoča se pospešitev priprave in usklajevanja ključnih strateških dokumentov, kot sta državna ocena podnebne ranljivosti za gozdarstvo ter Nacionalni načrt za obnovo narave

Spremljanje izvajanja ukrepov

Druga pomembna priporočila

- Za učinkovitejše izvajanje ukrepa se priporoča poenostavitev administrativnih postopkov pri intervencijah KOPOP in SOPO, zlasti z digitalizacijo vodenja evidenc ter jasnejšimi navodili za upravičence.
- Priporočamo, da se poleg prenove Splošnih smernic s področja gozdarstva izvede tudi prenova Priročnika za obravnavo pobud za spremembo namenske rabe zemljišč.

Hvala za pozornost!

Vprašanja

- Bi pri izvajanju ukrepov izpostavili še katere **druge dosežke in vrzeli**?
 - Kakšni so vaši **komentarji na predlagana priporočila**?
 - Katera **priporočila** se vam zdijo najbolj **ključna**?
 - Raba zemljišč
 - Gozdarstvo
 - Bi bilo treba vključiti še kakšno **dodatno priporočilo**?
- Pri izbiri in sooblikovanju priporočil ter posredovanju drugih komentarjev na vsebine PO2025 lahko sodelujete še do **22.10.2025!**